

Moira
Martingale
Kanibalové

Zrůdy
s vražednými
choutkami

přeložila
Helena Dvořáková

Kanibalové

Zrůdy
s vražednými
choutkami

© Moira Martingale, 2022

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Helena Dvořáková, 2025

Cover © Dark Crayon, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5851-7 (pdf)

Moira
Martingale
Kanibalové

Zrůdy
s vražednými
choutkami

přeložila Helena Dvořáková

VENDETA

Obsah

Úvod	5
Nezvladatelný instinkt	10
Krutost uprostřed chaosu	44
Kanibal v New Yorku	59
Polibek upíra	73
Mohou matky stvořit monstra?	94
„Léta mého života byla nečetná a zlá“	105
Kanibalismus jako umění?	121
„Dělej, co ty chceš, ať je celý Zákon“	140
„Den ode dne v nich rostou jejich zvířecí pudý“	161
Nepřirozený výběr	189
Historie vyhledávání	220
„Čingischán s telegrafem“	236
Temná hmota	259
Kultura celebrit	274
Přítomnost a budoucnost	296
Poznámky	305
Bibliografie	311
Ediční poznámka	317

Úvod

„Jsem Franky, pocházím z Německa a hledám urostlého muže ve věku 18 až 30 let, který by se nechal zabít a sníst... přijď ke mně, zaříznu tě a vychutnám si tvé lahodné masíčko.“

Inzerát na webovém fóru, začátek roku 2001

Koncem roku 2002 jistý internetový uživatel upozornil německou policii na to, že „Franky“, návštěvník „Cannibal Café“ a dalších webových stránek pro milovníky kanibalského fetišismu – odborně nazývaného *vorarefilie* – hledá dobrovolníka, kterého by mohl usmrtit a sníst. V příslušných chatovacích místnostech se chlubil, že to už jednou udělal, a jako důkaz zveřejnil fotografii, na níž v místnosti připomínající účelově zřízená jatka porcuje tělo.

Do prosince se podařilo „Frankyho“ identifikovat jako dvačtyřicetiletého Armina Meiwese, jediného obyvatele panství Wüstefeld ve městě Rotenburg an der Fulda, rozlehlé černobílé rezidence se šestatřiceti pokoji a s historií sahající až do třináctého století. Jakmile tam policisté dorazili, Meiwes je sídlem osobně provedl. Přitom si všimli, že ložnici své matky zachoval prakticky nedotčenou – na jejím toaletním stolku kupříkladu zůstaly všechny její osobní věci –, takže si v domě připadali jako v Hitchcockově *Psychu*. Novinové zprávy později hovořily o tom, že si Meiwes občas rád oblékal matčiny šaty, mluvil jejím

vysokým hlasem a že jí vybudoval svatyni, v níž nechyběla ani plastová figurína, kterou každý večer ukládal do postele.

Meiwes s policií ochotně spolupracoval. Po zatčení se přiznal, že je „Franky“, a bez váhání potvrdil i skutečnost, že zabil a snědl muže, který odpověděl na jeho svéráznou internetovou výzvu z roku 2001. Zmíněnou událost policistům podrobně popsal, zavedl je na různá místa v domě, včetně mučírny vybavené háky na maso na stěnách, klecí, kterou sám sestrojil, a postelí s pouty; na zahradě se nacházelo obrovské ohniště na rožnění a pohřebiště s částmi lidského těla. Obětí byl Bernd Jürgen Armando Brandes, softwarový inženýr z Berlína, kterého Meiwes v domě zavraždil v březnu 2001, tedy téměř o dva roky dříve. Podle Meiwesova šokujícího tvrzení byl Brandes dobrovolnou obětí, jejíž fantazii svým skutkem naplnil. Brandes snil o tom, že mu před smrtí uříznou penis, aby ho mohl sníst. Meiwes mu v tom vyhověl.

Při zatýkání policisté zabavili rovněž několik videokazet. Později Meiwesovu sbírku sadistické a kanibalistické pornografie označili za „naprosto vyčerpávající“, zahrnující „všechny myslitelné zvrácenosti“ – jediné CD obsahovalo zhruba tři tisíce snímků mučených obětí. Mezi filmy byly i ty natočené samotným Meiwesem. Zachytil na nich, co se stalo s Brandesem, včetně neúspěšného pokusu obou mužů sníst uříznutý penis poté, co ho Meiwes usmažil – připadal jim prý příliš tvrdý. Zaznamenal i porcování Brandesova těla a zamrazování jednotlivých balíčků pro budoucí konzumaci.

Meiwes spočítal, že během osmnácti měsíců od Brandesovy smrti spořádal skoro dvacet kilogramů jeho masa. Po vyprázdnění mrazáku začal Meiwes hledat další oběť a právě jeho nejnovější inzeráty na internetových stránkách k němu přivedly policii. Soudní orgány navzdory svému zděšení a znechucení spoléhaly alespoň na to, že Meiwesovo usvědčení bude díky jeho otevřené zpovědi rychlou a jasnou záležitostí. Jak moc se mýlily.

Meiwes se domníval – a založil na tom svou pozdější obhajobu proti obvinění z vraždy –, že žádný trestný čin nespáchal. Podle vlastního mínění nenaplnil svou lidojedskou fantazii tím, že by nekalým způsobem lapil bezmocného cizince, aby ho zavraždil. Naopak, přistoupil k tomu rozumně a věcně, když si počátkem roku 2001 podal velice zdvořilý internetový inzerát s nabídkou, aby se někdo stal jeho příštím pokrmem – zhruba stejně, jako by se jednalo o seznamovací inzerát pro osamělé. A jeho pozvání na hostinu kupodivu neodolalo více než čtyři sta vorarefiliků, kteří na něj zareagovali. Další lákadlo v podobě fotografií „jateční místnosti“ s kovovým stolem určeným k vypouštění krve z obětí, jež jim Meiwes zaslal e-mailem, bylo pro některé až příliš velké: několik lidí se vydalo na panství Wüstefeld a nechali se Meiwesem zavěsit hlavou dolů na háky nebo zabalit do potravinářské fólie. Jeden z nich, zaměstnanec londýnského hotelu, později v trestním řízení vypověděl, že ho Meiwes připoutal k posteli a popisovačem na jeho těle označoval různé kusy masa pro pozdější porcování. Nicméně podobně jako ostatní fantastové, kteří Meiwese navštívili, si zabití rozmyslel a bez jakýchkoli námitek zklamaného Meiwese dům opustil. V únoru 2001 pak přišla odpověď od třiačtyřicetiletého bisexuála Bernda Brandese. „Jsem tvoje maso,“ uvedl. „Nabízím se ti a nechám tě povečeřet své živé tělo. Žádná řezničina, ale stolování!“

Když se posléze Meiwesovi svěřil, že celý život touží zakusit extrémní bolest způsobenou ukousnutím nebo uříznutím penisu, Meiwes si uvědomil, že schůzka s Brandesem by mohla být jeho splněným snem.

V následujících kapitolách se seznámíme s historií pachatelů „antropofagie“, což doslova znamená „pojídání lidí“. Kanibalismus je zločin, jenž nás pravděpodobně šokuje a znechucuje

víc než kterýkoli jiný. Vedle antipatií a hrůzy ovšem kanibalismus a vampyrismus vyvolávají i fascinaci. Proč tomu tak je? Může být v naší psychické struktuře něco, co nás vrací zpět k primitivní minulosti, již všichni sdílíme? A kolik mezi námi v dnešním „civilizovaném“ světě jednadvacátého století žije lidí, kteří jsou schopni znovu propadnout té bestiální podstatě, o níž vypovídají případy v této knize? Je totiž nepopíratelné, že kanibalismus se jako krvavě rudá nit táhne celými dějinami lidstva: člověk byl vždy masožravý a v dávných dobách mu nezáleželo na tom, zda kořist, kterou odtáhl do své jeskyně, má čtyři, nebo dvě nohy. Zděšení vzbuzuje fakt, že ani společenská tabu posledních staletí u některých jedinců nedokážou tyto staré, barbarské touhy udržet na uzdě; Tito lidé dál prahnou po krvi, dál touží své oběti zabít a požírat. A ještě víc v dnešním světě intelektuálního pokroku a sofistikovnanosti šokuje zjištění, jak moc je tato záliba v nejzvrácenějších a nejnásilnějších instinktech zvířecí evoluce rozšířená. Armin Meiwes například v roce 2006, kdy stanul před soudem, tvrdil, že v Německu žije více než osm set kanibalů – a nikdo s tímto číslem nepolemizoval.

Je smutnou ironií, že internet – vrchol vědeckého triumfu dosažený díky spojení mimořádného nadání matematiků, fyziků, inženýrů, astronomů, počítačových odborníků a kosmologů – si přivlastnili ti, jejichž zvrácené choutky představují pravý opak evoluce. Pedofilové, pornoproducenti, stalkeri, sadisté, kanibalové... ať už jsou predátorské sklony těchto narušených jedinců jakékoli, mají k dispozici kybernetický prostor, kde si pomocí pár kliknutí můžou splnit své hříšné touhy, a dokonce je i sdílet s dalšími vydědenci, zvrhlíky a zločinci, čímž se vzájemně nebo ve skupině utvrzují ve své sexuální úchylce. Pro ty, již vědí, jak je najít, existují v kyberprostoru nesmírně zhoubné „tajné“ stránky, které se v klasických vyhledávacích, jako je třeba Google, nezobrazují. Tyto skryté stránky jsou přístupné pouze na „deep webu“ prostřednictvím sítě Tor, což jsou složitá síťová propojení, která maskují IP adresu (internetový protokol),

a v reálném světě – tedy ve světě, kde na ně čeká „reálné maso“ – tak uživatelům poskytují téměř naprostou anonymitu.

Některé z dřívějších materiálů obsažených v mém prvním vydání *Kanibalů* z roku 1993 se objevují i v této knize, ovšem ve zkrácené podobě. Tehdy byl internet v plenkách a jeho využití omezené. Tehdy extrémní zděšení, jež v kině zažili diváci sledující oscarový film *Mlčení jehňátek* (1991), mohlo v několika málo jedincích vzbudit vzrušené soucítění s hlavním hrdinou filmu Hannibalem Lecterem. Tehdy tito lidé věřili, že jsou ve své zvrácené chorobě osamoceni; věděli, jak moc jsou jejich touhy nenormální. Tehdy by se za ně styděli a skrývali je.

Internet to všechno změnil.

Nezvladatelný instinkt

„Přestala existovat práce, všechny tradice, různé organizace, národy, jazyky, literatury, aspirace, ba i pouhá vzpomínka na člověka, jakého jsem znával já. Místo něho žili tito křehcí tvorové, kteří zapomněli na své vznešené předky, a bílí netvoři, od nichž jsem s děsem prchl. Dále jsem myslel na velký strach, který oběma těmto druhům vládl, a poprvé jsem náhle jasnozřivě pochopil, co to asi bylo za maso, jež jsem viděl. Bylo to strašlivé poznání! (...) Patrně kdysi dávno, v počátcích lidského úpadku došla morlokům potrava. (...) Snažil jsem se všechno nazírat z vědeckého hlediska. Konečně, morlokové byli méně lidmi a byli nám vzdálenější než naši kanibalští předkové před třemi či čtyřmi tisíci lety. (...) Proč bych se měl znepokojovat? Tito eloiové byli pouze jakési krmné stádo, které si předvídaví morlokové chovali, aby ho mohli využívat.“

H. G. Wells, *Stroj času*
překlad Jana Mertinová

Nejprve přinesli utáté hlavy. Na zlatých podnosech. Tváře mladých otrokyň, ztuhlé ve smrtelné křeči, byly stále svěží a krásné, avšak z jejich mandlových očí už vyprchal život. Mužům se sbíhaly sliny při pomýšlení, jak sladké a křehké bude jejich maso, až

jim ho coby vzácným hostům za pár minut naservírují. Týden co týden si stovky, možná tisíce hostů hodujících na dvoře císaře Š' Chua, jenž vládl Hunům v severní Číně v letech 334–349, vychutnávaly lahůdku v podobě mladých dívek z harému, jež zabili a uvařili pro potěšení jejich chuťových buněk. K rituálu před jídlem patřilo i toto kolování podnosu – zřejmě to bylo podobné, jako když v dnešní době navštívíme rybí restauraci a vybíráme si živého humra, kterého nám následně připraví. Nedochoval se žádný záznam o tom, že by se některý z hostů od tohoto lidského pohoštění odvrátil. A až do počátku devatenáctého století byly v Číně restaurace podávající lidské maso celkem běžné.

Ale proč? Jak je možné, že v Číně – zemi, jež byla v mnoha ohledech vzdělanou a spořádanou společností – jedna dynastie za druhou neváhala usednout ke stolu a povečeřet jinou lidskou bytostí? Jak si mohli účastníci hostiny u Š' Chua pochutnávat na mase těch nešťastných dívek, které měly tu smůlu, že zkrátka vypadaly dost dobře na to, aby se daly sníst? Pochopitelně šlo o děsivou demonstraci moci – otroci pro šlechtické rody, jimž patřili, znamenali zhruba totéž co jejich dobytek. Ještě důležitější a prostší byl ovšem fakt, že jim jejich maso jednoduše chutnalo. Odhlédneme-li od všech morálních výhrad, jednalo se v podstatě o tytéž důvody, proč dnes jíme zvířata: máme na to nepopiratelné právo a chutnají nám.

Jak moc je pravděpodobné, že bychom v krajní nouzi podobně jako morlokové – jedna z odnoží budoucího lidstva, které H. G. Wells vylíčil ve *Stroji času* – dokázali odhodit svědomí a proměnit se v primitivního predátora z naší pravěké minulosti? Ačkoli se totiž dnes domníváme, že pojídat příslušníky vlastního druhu je z etického hlediska nepřípustné, archeologové a antropologové objevili spoustu důkazů o tom, že jakmile člověk začal chodit vzpřímeně, bez zábran se oddával masožravým a kanibalským aktivitám. Důvody byly různé: v průběhu staletí se kanibalismus objevoval v dobách hladomoru či jako

nejvhodnější způsob získávání bílkovin. Praktikoval se z magických, mystických nebo náboženských důvodů. Představoval rovněž formu pomsty vůči nepřítelům.

A konečně, stejně jako dnes, i tehdy by se pravděpodobně našla hrstka deviantních jedinců, které sadismus a kanibalismus sexuálně uspokojoval. K pochopení pohnutek této poslední malé skupinky je zřejmě nezbytné podívat se blíže na sílu onoho neodolatelného podvědomého nutkání, jež lidskou rasu v jednotlivých dobách a kulturách ovlivňovalo.

KULTURNÍ KANIBALISMUS

Britské archeologické výzkumy naznačují, že v době kamenné tamní obyvatelstvo holdovalo kanibalismu – jeden takový nález pochází z roku 1987 z vykopávek v jeskyni Cheddar v Somersetu¹ –, existují rovněž záznamy, že v Anglii a Irsku byly tyto praktiky provozovány během hladomoru v sedmém století a o tři sta let později se jim ze stejného důvodu nevyhnuli ani ve Skotsku. Vlastně to vypadá, že na světě je ve skutečnosti jen velmi málo míst, která by kanibalismem nebyla zasažena. Pátrání v dochovaných dějinách ukazuje, že naši předkové v průběhu staletí zjevně bez výčitek svědomí vymýšleli nejrůznější způsoby, jak útočit na své bližní a působit jim co největší utrpení – a to včetně jejich požírání.

O zálibě čínských císařů, kteří ve čtvrtém století pojídali své otrokyně, už byla zmínka, ale důkaz o vzkvétajícím kanibalismu na Dálném východě přinesl o tisíc let později i Marco Polo, jenž se z Číny a Tibetu vrátil do Itálie se vskutku hrůzostrašnými historkami. Misionáři a objevitelé z devatenáctého a dvacátého století – tedy ti šťastnější – nám poskytli spoustu cenných informací o kmenovém kanibalismu kupříkladu v afrických zemích. Co se týče demonstrace maximální moci, krutost člověka vůči všem ostatním zvířatům včetně našeho

vlastního druhu neznala mezí: v některých částech Afriky byli otroci předváděni na trhu a vykrmováni na porážku – podobně jako eloiové v knize H. G. Wellse, které morlokové využívali jako krmné stádo. Snědení neunikli ani nepřátelé zabítí v boji nebo členové rodiny, kteří zemřeli přirozenou smrtí. A tentýž osud potkal i cizoložnice. Kmeny chovající dobytek, jako například Zuluové, mezi kanibaly nepatřily, nicméně lidožravé kmeny se často poznaly podle zubů, které si jejich příslušníci brousili do ostrých hrotů. Během druhé světové války se objevilo několik zpráv o vyhladovělých japonských vojácích, kteří si v detenčních táborech vybírali válečné zajatce, aby je zabili a části jejich těl poté snědli. A ve druhé polovině dvacátého století byli z pojídání svých lidských zajatců usvědčeni i tyranští afričtí vůdci Idi Amin a císař Bokassa.

V jednom jihoamerickém kmeni oplodňovali otrokyně jen proto, aby následně mohli zkonzumovat jejich děti. Jindy zase obětem při vědomí odřezávali končetiny a nutili je sledovat, jak je vaří a pojídají. A občas, aby zdůraznili opovržení, jež ke svým obětem pociťovali, je k této hostině i přizvali. Na Fidži bylo lidské maso oblíbenější než zvířecí. Cenili si ho natolik, že mu dokonce vymysleli vlastní název – „puaka balava“, což znamená „dlouhé vepřové“. Muž zde měl nad svou ženou takovou moc, že pokud si to přál, mohl ji bezrestně zabít a sníst. V Papui Nové Guineji kanibalismus nejspíš vydržel až do poměrně nedávné doby – za druhé světové války tam prý docházelo k zajímání a pojídání japonských vojáků. A temné podezření, že antropofagie může ve společenstvích žijících v odlehlých a skrytých částech světa stále přetrvávat, se potvrdilo v červenci roku 2012, kdy v Papui Nové Guineji zatkli devětadvacet členů kanibalistické sekty, kteří snědli nejméně sedm lidí (čtyři muže a tři ženy), jež podezírali z čarodějnictví.

Primitivní pověra slouží jako záminka i k vraždění albínů v Tanzanii – od roku 2000 jich bylo zabito více než osmdesát, včetně dětí a nemluvňat, které unesli nebo odebrali jejich

matkám. Albíni jsou v Tanzanii pro své údajné nadpřirozené vlastnosti dlouhodobě ostrakizováni a vzbuzují strach, nicméně šamani jsou podle Červeného kříže za jejich mrtvé tělo ochotni zaplatit 50 000 liber (1,5 milionu korun). Má se totiž za to, že části jejich těl – ať už po požití, nebo po proměně v děsivé „magické talismany“ – přinášejí moc, štěstí a bohatství. Tanzanský prezident Jaya Kikwete odsoudil zabíjení jako „zlo“, které zostuzuje jeho zemi, a v roce 2015 bylo přes dvě stě šamanů a léčitelů zatčeno. Sto třiatřicet osob si vyslechlo obvinění z vraždy a v březnu 2016 začaly padat rozsudky smrti: devatenáct obviněných bylo za své zločiny odsouzeno k trestu smrti a stejný trest můžou očekávat i všichni ostatní, kteří budou shledáni vinnými. Avšak v průběhu téhož roku došlo k odhalení vlny podobných vražd albínů pro jejich kůži a části těli v sousedním Malawi – podle mluvčího Amnesty International je podnítilo přesvědčení, že „kosti lidí s albinismem obsahují zlato“.

Jinde v Africe přetrvává paranormální obětní víra dodnes: v lednu 2020 vyslechl nigerijský soud přiznání třiaadvacetiletého Owolabiho Adeeka, který uvedl, že se svou matkou Bolou Adeekovou za asistence obecního pastora a samozvaného „proroka“ Seguna Philipa zabili Owolabiho přítelkyni Favour Oladeleovou, studentku posledního ročníku sociologie na univerzitě v Lagosu. Trojice měla v úmyslu využít části jejího těla k „peněžnímu rituálu“ – k výrobě magických lektvarů, které pak hodlali prodávat ostatním za účelem rychlého zbohatnutí. Pro přípravu lektvaru, který matka se synem následně pozřeli „kvůli duchovní očistě“, dívky odebrali hlavu, srdce, nadra a další orgány. Owolabi posléze konstatoval, že rodina nezbohatla a jemu nyní hrozí trest smrti. „Myslím, že ten peněžní rituál nefungoval,“ prohlásil.

Podle historické legendy byl nejznámějším britským kanibalem Sawney Bean, který v šestnáctém století se svou ženou – dle kronikáře Johna Nicholsona „ženou podobně krutou jako on sám“ – a početným potomstvem přebýval v jeskyni ležící kousek

od moře ve skotském Galloway. Zanechal své profese střihače plotů a kopáče a místo toho se pustil do lovení lidí. Rodina se živila loupežemi: přepadávala, zabíjela a následně pojídala náhodné pocestné. Části těl, které nedokázali zkonsumovat najednou, naložili do slaného nálevu nebo zavěsili do své jeskyně. Za jejich činy nestály žádné zjevné sexuální nebo okultní motivy; okrádali lidi o jejich těla stejným způsobem, jakým je okrádali o majetek – který pak pravděpodobně rozprodávali v okolí Edinburghu. Podle odhadů Bean a jeho rodina, jež se nakonec rozrostla na šestačtyřicet mužů a žen, kteří neznali jinou stravu ani způsob života – důkaz, jak moc člověka ovládá jeho kulturní prostředí –, během pětadvaceti let zabili a snědli více než tisíc lidí. Protože jejich útoky nikdo nepřežil, místní lidé o jejich existenci neměli tušení.

Teprve když rodina Beanových přestala dbát na opatrnost a odhazovala přebytečné části těl do moře, začaly se příslušné úřady vyptávat a obyvatelé dostali strach. Ani tehdy se však pachatele těchto ohavných činů nepodařilo vypátrat. K odhalení došlo až ve chvíli, kdy během jednoho z útoků, při němž Beanovi zabili muže a ženu, dorazila na místo další skupinka pocestných, která lupiče zahнала na útěk. Oddíl ozbrojených mužů a bladhaundů vyrazil po stopě a objevil jeskyni lidožroutské rodiny. Jakmile vojáci spatřili kusy lidských těl – částečně usušené a rozvěšené po jeskyni, částečně připravované nad ohništěm –, zachvátilo je zděšení. Členy rodiny převezli do Leithu, kde je bez soudu popravili, přičemž použili nechutný způsob, pro tehdejší dobu poměrně typický – nejdřív jim zaživa usekli končetiny a potom je upálili. Najdou se i tací, jako spisovatel Ronald Holmes, kteří věří, že Sawney Bean ve skutečnosti neexistoval. Že šlo o pouhý mýtus, o démonickou postavu podobnou upírovi nebo vlkodlakovi – o „pradávné zjevení z temné minulosti lidské mysli“, jak říká. Na to je však tato historka až příliš dobře zdokumentovaná a je třeba poznamenat, že na rozdíl od dříve zmíněných mytologických nočních nestvůr Sawneymu

Beanovi nebyly připisovány žádné magické, nebo dokonce dá-
belské aspekty.

Navíc je nebezpečné domnívat se, že když jsou zločiny určité
osoby natolik šokující, že se vymykají zákonům lidskosti, ne-
mohly se ve skutečnosti odehrát. Stačí se podívat na historické
sadisty, jako byl Vlad Napichovač (1431–1476), který s krutou
radostí povraždil tisíce lidí těmi nejkrvavějšími způsoby – a kte-
rý údajně také inspiroval Brama Stokera k napsání románu *Dra-
cula* –, nebo uherská hraběnka Alžběta Báthoryová ze šestnácté-
ho století, Vladova vzdálená příbuzná, která se koupala v krvi
stovek nevinných panen a rovněž ji popíjela, protože věřila, že
si tak udrží mládí. Barbarství těchto dvou jedinců dalece pře-
kračovalo hranice lidského soucitu. I dnes, v jednadvacátém
století, jsme stále svědky těch nejprimitivnějších zvěrstev, jež
na nevinných páchají brutální diktatury po celém světě a terori-
stické skupiny v Sýrii, Iráku a dalších zemích Blízkého východu.
Tak proč by ojedinělá zrůda jako Sawney Bean nemohla patřit
do historické síně skutečných hrůz? Půl století po hrůzovládě
rodiny Beanových, a kupodivu v úplně stejné části Skotska, byl
za zabítí a snědení své ženy popraven Nichol Brown. Během
procesu se ukázalo, že požívání masa pro něj nepředstavovalo
nic neobvyklého. Vyšlo najevo, že jednoho večera v místním
hostinci v Leithu oznámil svým společníkům, že půjde k šibe-
nici, na níž visel před týdnem oběšený zločinec Norman Ross,
přinese kus těla a před jejich očima ho zkonzumuje. Odešel, vrá-
til se s kusem masa ze stehna mrtvého, a zatímco jeho kumpáni
přihlíželi, opekli ho na ohni a snědl, čímž dostal svému slovu.

Za zoufalých okolností byl člověk vždy ochoten sníst jakou-
koli dostupnou bílkovinu, aby si zachránil holý život. V devate-
náctém století se v západním světě objevilo několik výrazných
případů tohoto „účelového“ kanibalismu, ačkoli během soud-
ních procesů, které následovaly po událostech v Americe, vznik-
ly pochybnosti o způsobu, jímž oběti zemřely. Lewis Keseberg,
původem z Německa, se v roce 1846 se svou ženou a dvěma

děťmi připojil k Donnerově výpravě, tedy ke skupině osadníků, jež pod vedením George Donnera putovala přes pohoří Sierra Nevada do Kalifornie. Kvůli příšerným povětrnostním podmínkám museli zabít svá zvířata a poté mezi členy skupiny vypukly boje. Někteří z nich zemřeli zimou a hladem a ostatní jejich mrtvá těla snědli.

Tehdy začalo docházet i k údajným vraždám včetně případu, kdy Keseberg jednou v noci vzal k sobě do postele malého chlapce a ráno ostatním předložil jeho tělo, aby ho rozřezali. Všichni byli přesvědčení, že Keseberg dítě zavraždil. Někteří poutníci, včetně Donnerových a Keseberga, se odloučili od hlavní kolony vozů, když však po opakovaných pokusech bylo z původní devětaosmdesáticenné výpravy zachráněno čtyřicet pět přeživších a dorazila poslední záchranná parta, jež měla dopravit do bezpečí i Donnerovy, našla v krvavém táboře pouze Keseberga. Ležel vedle hrnce, v němž se vařila lidská játra a plíce, a vypadal dobře a vypaseně. Zděšeným záchranářům řekl, že játra patřila paní Donnerové, a dodal: „Byla nejlepší, jaká jsem kdy ochutnal.“ Pojali podezření, protože ještě před několika týdny paní Donnerová působila zdravě a rozhodně nebyla na pokraji smrti, nicméně Keseberg prohlásil, že kromě něj byla poslední přeživší a že zemřela přirozenou smrtí. Ostatní Keseberga považovali za vraždícího kanibala, ale on u soudu tvrdil, že stejně jako ostatní členové výpravy se ke kanibalismu uchýlil jen jako k aktu zoufalství. Soud ho osvobodil a on za pár let nastartoval novou kariéru... začal provozovat steak house.

Alfred Packer o tři desetiletí později takové štěstí neměl. Packer byl zlatokop, který v roce 1873 nedbal varování domorodých Američanů před špatným počasím a trval na tom, že doprovází pětičlennou skupinu od Solného jezera do pohoří San Juan; skončilo to tak, že je snědl. Muži mu dobře zaplatili, on se však po několika týdnech vrátil sám s tím, že ho ostatní opustili. Vzbudilo to podezření, neboť Packer vypadal velmi korpuľentně na někoho, kdo se údajně v nepříznivých podmínkách prodíral

sněhovými závějemi. Kromě toho u sebe měl spoustu peněz a také zbraně a nože, jež patřily ostatním členům výpravy. Když se těla pěti pohřešovaných mužů nakonec našla, čtyři z nich měli rozbité lebky, zřejmě ve spánku, a pátý zemřel následkem střelného poranění. Čtyři byli kompletně zbaveni masa a ten poslední částečně. Když o deset let později Packer stanul před soudem, byl shledán vinným z vraždy a odsouzen ke čtyřiceti letům těžkých prací, ovšem ve skutečnosti byl po sedmnácti letech propuštěn. Při vynášení rozsudku nad Packerem pronesl soudce Melville Gerry nechvalně proslulou hlášku, která vstoupila do amerických dějin: „V Hinsdale County bylo jen sedm demokratů a vy jste jich pět snědl, vy zvrácený republikánský parchante.“

V témže období devatenáctého století měla i Anglie svou vlastní kanibalskou historku, jež zaměstnávala zděšené masy. Kapitán Thomas Dudley a Edwin Stephens v roce 1884 spolu s dalšími dvěma muži přežili ztroskotání lodi, které se odehrálo stovky kilometrů od západního pobřeží Afriky. Na záchranný člun si vzali jen dvě konzervy tuřínu a po třech týdnech plavby bez jídla a vody Dudley dospěl k závěru, že jeden z nich musí zemřít, aby spasil ostatní. Volba padla na sedmnáctiletého plavčíka Richarda Parkera – „nejslabšího, nejmladšího a nejméně vzpurného“, konstatoval soudce. Poté, co je o čtyři dny později zachránili, se k tomu Dudley otevřeně přiznal a na svou obhajobu uvedl, že jednal pod „tlakem nutnosti“, jelikož posádka se ocitla v krajní nouzi. Spolu se Stephensem byli odsouzeni k trestu smrti, nicméně ten byl později zmírněn na šest měsíců odnětí svobody.

O sto let později, v roce 1972, se v Andách – v nadmořské výšce přes sedm tisíc metrů, uprostřed nehostinného území, kde kvůli celodenním mrazivým teplotám chybí jedlá vegetace – zřítilo osobní letadlo mířící z Argentiny do Chile. Někteří z pětáctyřiceti pasažérů zahynuli při samotné havárii nebo krátce po ní a dvaatřicet jich uvázlo v neznámém terénu bez

vysílačky, jídla a naděje na rychlou záchranu. Šance na přežití s přibývajícími týdny dál slábla, a když se trýznivý hlad stal nesnesitelným, zbyla trosečníkům jediná možnost, jak zůstat naživu: překonat odpor a začít jíst maso svých mrtvých spoleccestujících. Někteří se k tomu nedokázali donutit, odmítli to a zemřeli. Další díky lidskému masu, které jedli syrové, aby si zachovalo svou nutriční hodnotu, vydrželi naživu sedmdesát dní. Záchrany se nakonec dočkalo jen šestnáct přeživších. Tento příběh byl barvitě vylíčen ve filmu *Přežít* z roku 1993.

Ovšem „důvody“ pro využívání lidí coby potravy nesouvisely vždy se získáváním živin nezbytných pro zachování existence. Až do poměrně nedávné doby se v dějinách objevovaly případy kanibalismu motivovaného pomstou. Například John Johnson – lovec, jenž v osmdesátých letech devatenáctého století žil v horách amerického státu Montana a vedl soukromou válku s Vraními indiány, kteří zavraždili jeho domorodou manželku a dítě. Kdykoli narazil na jejich tábor, okamžitě na něj zaútočil, pozabíjel indiány, rozřezal jejich mrtvoly a z nevysvětlitelného důvodu snědl jejich játra. Nikoho asi nepřekvapí, že mu přezdívali Játrozrout Johnson, a nejenže za tuto hrůznou praxi nebyl ostrakizován, ale dokonce se později stal šerifem městečka Coulson v Montaně, kde několik let dohlížel na dodržování zákona a pořádku, načež opět zmizel v horách.

Historické zvyky spočívající v pití krve a pojídání masa mají více rozměrů a v některých kmenových kulturách, například v Africe nebo Austrálii, šlo o víc než jen o ukojení chuti k jídlu nebo touhy po pomstě. Členové těchto kmenů věřili, že požíváním lidských bytostí nebo pitím jejich krve na sebe přenášejí jejich nejlepší vlastnosti. Snědení zabitého nepřítele nepředstavovalo jen akt pomsty; umožňovalo rovněž vstřebat jeho sílu a odvahu, takže šlo vlastně o vzdání holdu nepřátelskému válečníkovi. A nemuselo jít vždy o zabíjení: konzumace zemřelých příbuzných byla projevem úcty a pozření mrtvého starce sloužilo k načerpání moudrosti předků. Australští domorodci

se domnívali, že pokud dítě sní svého mrtvého otce, získá jeho lovecké schopnosti. A jak již bylo uvedeno, mystická víra dodnes panuje i v jiných částech světa. V Malawi a Tanzanii jsou terčem útoků albíni, nicméně představa, že kanibalismus, ať už skutečný, nebo symbolický, umožní navázat kontakt s duchy schopnými plnit přání, je běžná v mnoha náboženstvích.

KREV A DUŠE: „KREV JE ŽIVOT“

Naši předkové věřili, že krev kromě své biologické hodnoty obsahuje i mystické energie – sílu, duchovní podstatu a samotný život. Důkazem pověr spojených s krví jsou iniciační obřady mladých domorodců, jimž pití lidské krve propůjčovalo posvátnou moc. Ve východním Prusku považovali krev popraveného za zdroj štěstí a v jiných částech Evropy měli za to, že čerstvá krev chrání před nemocemi. V některých kulturách panovalo přesvědčení, že pití krve mrtvého, u něž existovalo podezření, že by se mohl vrátit a strašit živé – třeba jako upír –, vás před takovou událostí ochrání. U některých kanadských domorodých kmenů tento názor údajně stále přetrvává. Symbolický význam krve ve vyspělém světě pokračuje i nadále: od doby, kdy bylo odkrvování pijavicemi považováno za medicínský prostředek léčící řadu neduhů včetně šílenství, uplynulo sotva sto let. A v dnešní Británii by se jedinci, kteří si libují v krvavých rituálech při honech na lišky a jeleny, možná měli zamyslet nad prapůvodním významem „zakrvavení“ dítěte při tomto „sportu“ – tedy potření jeho hlavy krví vykuchaného jelena – během jeho prvního lovu.

V průběhu staletí, jak se *Homo sapiens* vyvíjel a rostla jeho představivost, začala jeho život ovládat mystická víra. Domýšlivě si přisuzoval „bohem dané“ duchovní kvality a přednosti, o nichž se svévolně domníval, že se u jiných živočišných druhů nevyskytují. Bohové, které stvořil, s jeho agresivními zájmy

pochoptelně sympatizovali a předkládali mu jasná ospravedlnění, proč by měl i nadále dělat to co vždycky, včetně mučení, zabíjení, působení nesnesitelné bolesti jiným lidským bytostem, pití jejich krve a požívání jejich masa. A tak se lidé s božím požehnáním dál oddávali svým brutálním kanibalským choutkám. Krutost a zabíjení byly nedílnou součástí rituálů spojených s pitím krve, požíváním masa a lidskými obětinami, které se staly ústředním prvkem náboženského systému mnoha kmenů. Řada kultur se snažila zajistit plodnost své země a svého lidu tím, že usmiřovala bohy krví svých nejslabších příslušníků.

Na Krétě prý lidé zúrodňovali Matku Zemi krví svých obětí a obdobné krvavé rituály můžeme najít i jinde. Například mexičtí Aztékové uctívali tolik po krvi lačnicích božstev, že neuplynul jediný týden, kdy by kněží neobětovali nějaké bezbranné nemluvně, mladého muže či ženu nebo zajatce. Aby aztécký bůh Slunce či Měsíce přinesl bohatou úrodu, bylo nutné vyjmout srdce živé oběti a ještě tlukoucí ho zvednout k nebesům. Mrtvolu poté rozřezali a rozdali davům, aby ji snědly – nešlo ale o to, že by lidé potřebovali zahnat hlad, nýbrž o slavnostní symbolickou záležitost. Podobné zvyky se velice těžko odbourávaly – a to i v době, kdy Aztékové a další spřízněné národy začaly přicházet do kontaktu s evropskými objeviteli. Zprávy o takových obřadech se objevovaly ještě v roce 1838.

Kanibalismus měl své místo i v dávné víře severoamerických indiánů. Domorodí Američané – věřící v množství bohů a duchů a známí i bohatými legendami – se domnívali, že když tělo člověka ovládne kanibalský duch, umožní mu jíst lidské maso, ať už ze zabitých či zajatých nepřátel, nebo z mrtvých příbuzných. Postupem času, vlivem kontaktu s jinými kulturami, od doslovného výkladu své víry upustili, nadále ji však symbolicky ztvárňovali ve svých rituálních tancích. V Laponsku zase k symbolickému posmrtnému obřadu patřilo pojmenování soba po zemřelé osobě (bylo vybráno zvíře stejného pohlaví a podobného věku jako nebožtík) a jeho následné slavnostní zabití a snědení.

Aby čtenáři z jednadvacátého století nezískali nad těmito atavistickými pudry pocit nadřazenosti, měli bychom se asi podívat na hlavní náboženství, jež ve světě převládají dnes, a na jejich kořeny, ať už skutečné, nebo mytické. Judaistická tradice popsaná ve Starém zákoně věřícím říká, že Bůh dal člověku vládu nad všemi zvířaty, aby je pojídal, jak se mu zlíbí. Krvavé oběti a rituály hrály v biblických dobách v náboženském životě lidí významnou roli a mnohé stránky Starého zákona obsahují příběhy, v nichž Bůh svým stoupencům předkládá přesné a krvavé instrukce, které by při obětování různých zvířat měli dodržovat. Ve dvaadvacáté kapitole knihy Genesis se praví, že Bůh vyzval Abraháma, aby podobným způsobem obětoval svého jediného milovaného syna Izáka. Izáka zachránila jen milost od Hospodina, který na poslední chvíli řekl Abrahámovi, že ho o tento strašný čin požádal jen proto, aby prověřil sílu jeho víry. Domnělá duchovní a mystická podstata krve tehdy měla velký význam a v židovské víře – a vlastně i v jiných náboženstvích – pozůstatky této víry přetrvávají dodnes. Smysl a požadavky se v průběhu věků možná změnily, ale stále se věří, že krev má specifické vlastnosti. Svědkové Jehovovi například odmítají krevní transfuze kvůli doslovné interpretaci biblických pasáží, jako například „Jen maso oživené krví nesmíte jíst“. (Genesis 9:4). Konzumaci masa ovšem neodsuzují. Ortodoxní židé a zbožní vyznavači některých dalších náboženství, jako je islám, nadále jedí pouze maso zvířat, jež byla poražena specifickým způsobem, který je zbavuje krve.

V době sepsání Nového zákona se důraz na skutečné oběti – ať už lidské, nebo jiné – pozvolna vytrácel. Nicméně stejně jako v mnoha jiných významných náboženstvích je i v případě křesťanství základem princip ušlechtilé oběti jeho ústřední postavy. Ježíš Nazaretský sice hlásal o novém, laskavém Bohu prikazujícím vybranější lidské hodnoty, jako je soucit, dobrota a neublížování ostatním, ale přesto byl v souladu s primitivní tradicí krvavé obětování. A právě tento prapůvodní zvyk lidské

oběti symbolicky vyzdvihl při Poslední večeři se svými učedníky. Nabídl jim chléb a vyzval je: „Toto jest mé tělo, které se za vás vydává.“ (Lukáš 22:19) A u vína řekl: „Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.“ (Lukáš 22:20) Tento obřad s mystickými odkazy na krev jako symbol života se v křesťanské církvi při svatém přijímání uplatňuje dodnes. Římskokatolická věrouka totiž od roku 1215, kdy papež Inocenc III. vyhlásil nové katolické dogma, praví, že dochází k „transsubstanciaci“, tedy že chléb a víno se po požití skutečně proměňují v Kristovo tělo a krev a nejsou pouhou symbolickou náhražkou. Těžko bychom našli lepší ilustraci našeho podvědomého zaujetí „magickým myšlením“ – tedy něčím, co bychom rádi považovali za záležitost našich primitivních předků, ale ve skutečnosti to stále zůstává důležitou součástí života mnohých z nás.

Oblastí, kde nadále přetrvávají krvavé oběti – a to jak zvířecí, tak, alespoň podle jistých tvrzení, i lidské –, je černá magie. Satanisté prý nabízením krve oslavují svého nesvatého pána. Pití krve nebo její symbolické náhražky tvoří významnou součást sektářských aktivit – a není to o moc sofistikovanější než kmenové rituály praktikované v pohanských kulturách. Mimochoodem při rituálech černé magie jsou neméně důležité i sexuální praktiky a podobné neoddělitelné spojení krve a sexu je klíčové pro představy a myšlení většiny vrahů, o nichž budeme hovořit v této knize. Spojení krve a sexu silně ovlivňuje i nespočet dalších sériových vrahů a násilníků, kteří mohou být vyznavači satanismu, ale obvykle jimi nejsou. Přestože jejich trestnou činnost považujeme za zvrácenou a obłudnou a domníváme se, že je na míle vzdálená normální sexualitě, patrně začínáme tušit podvědomé hlubiny, v nichž tkví kořeny jejich zvrácenosti, a asi nás nepřekvapí, že středověcí nevzdělanci z podobných zločinů obviňovali ďábla – ačkoli, jak ukázaly hony na čarodějnice v šestnáctém a sedmnáctém století, skutečných viníků bylo v porovnání s počtem nevinných obětí církevního pronásledování velice málo.

Není tajemstvím, že první šířitelé křesťanství dosáhli svých pozoruhodných úspěchů zčásti tím, že dosavadní pohanské obřady postupně nahrazovali křesťanskými oslavami a tradicemi. Boží hod se začal slavit 25. prosince ne proto, že by se zrovna v tento den narodil Kristus, nýbrž proto, že šlo o den tradičního zimního slunovratu. Navzdory dominantnímu vlivu křesťanství – nebo možná spíš právě kvůli němu – byl ve společnosti velice rozšířený strach z pohanství a ďábelských praktik. Tato pověřčivost přetrvávala ještě dlouho po otřesné kapitole evropských dějin, kdy vyděšené úřady nechaly umučit, upálit nebo krutě povraždit tisíce nešťastníků – převážně postarších žen –, které někdo obvinil z čarodějnictví. K obvinění a odsouzení nebylo nutné spáchat žádný trestný čin a rozsah těchto masakrů byl vskutku strašlivý. V Německu z důvodu čarodějnictví popravili nejméně sto tisíc osob, a to jen na základě tvrzení někoho jiného – člověka, kterého také mohli klidně mučit, aby z něj vytáhli nějaká jména. K usmrcení nakonec docházelo upálením zaživa. Německé úřady ve slezské Nise dokonce o tři sta let předběhly nacisty a nechaly postavit pec, v níž bylo během devíti let spáleno více než tisíc lidí, včetně dětí ve věku od dvou do čtyř let. V době, kdy zděšené lidské smysly ovládl satan, se zdálo být logické, že když se někdo choval tak, že se to vymykalo chápání ostatních, hledali lidé vysvětlení právě u ďábla a jeho díla.

UPÍŘI A VLKODLACI

I s ohledem na pokroky v globální komunikaci je nepopíratelné, že počet sériových vrahů, z nichž velké procento tvoří sexuální sadisté, se v průběhu staletí zvyšoval a v devadesátých letech dvacátého století dosáhl historického maxima, a to z důvodů, o nichž budeme mluvit později. To ovšem neznamená, že by tito narušení zločinci byli výhradně fenoménem moderní doby.

Jedním z prvních zaznamenaných sériových vrahů byl v roce 1573 Gilles Garnier, samotář z francouzského města Dole, který se přiznal k zabití několika dětí, jejichž těla byla nalezena zohavená a napůl snědená. Jeho činy vyžadovaly vysvětlení a do hry se dle očekávání dostaly ďáblovy čáry. Garnier se přiznal k tomu, že je *loup garou*, vlkodlak – stal se jím prý díky kouzlům poté, co se setkal s přízrakem, který ho naučil, jak se pomocí masti, jíž si potíral tělo (podle legendy běžná metoda), kdykoli proměnit ve vlka. Po zabití dvanáctileté dívky – podle doznání ji roztrhal na kusy svými zuby a vlčími tlapami – části jejího těla snědl a následně odřízl kus masa, který odnesl domů své ženě Apolline. Obdobným způsobem zabil a snědl ještě další tři děti a připustil, že tyto nepřírozené sklony měl nejen jako vlkodlak, nýbrž i ve své normální lidské podobě. Byl odsouzen k upálení zaživa. Nemůžeme s jistotou říct, zda Garnier byl skutečně vinen, protože ho nepochybně krutě mučili, aby ho donutili k přiznání – nebo zda opravdu věřil, že je vlkodlak, neboť k incidentu došlo v době, kdy evropská vlkodlačí hysterie vrcholila.

O patnáct let později byl v německém Bedburgu popraven Peter Stump (v některých pramenech označovaný také jako Stubbe), který se přiznal k pětadvacetiletému lidožroutskému běsnění, jehož krutost z něj učinila hrozivou legendu. Uvedl, že proměňovat se ho naučil ďábel, který mu rovněž dal kouzelnou vlčí kůži, již nosil během pronásledování mladých žen a dětí. Když však své oběti dostihl, změnil se prý zpět do své lidské podoby a v té je se strašlivou surovostí znásilňoval a vraždil. Během prvních pěti let po uzavření smlouvy s ďáblem Stump podle svých slov zamordoval třináct lidí, včetně dvou těhotných žen, přičemž nenarozené děti vyrval z těl matek a „s drsným, nepotlačovaným supěním“ pozřel jejich srdce. Zabil rovněž bezpočet zvířat, ale největší šok vyvolalo jeho doznání, že zabil a snědl svého malého syna, jehož matkou byla Stumpova vlastní dcera Beell, s níž udržoval incestní vztah. S uspokojením líčil, jak mu chlapcův mozek připadal „nanejvýš chutný a lahodný“.

Obyvatelé Bedburgu a okolních vesnic se během tohoto pětadvacetiletého období báli chodit sami ven a tvrdili, že v polích objevili rozházené zkrvavené mužské, ženské a dětské končetiny. Nakonec Stumpa popravili a stejně tak i jeho dceru a jeho milenku, které odsoudili jako spolupachatelky vraždy. Mučící metody používané v té době byly podobné jako v případě Garniera takové, že si nemůžeme být jisti, zda si Stump při zabíjení a požírání svých obětí skutečně myslel, že je vlk. Vlkodlactví bylo ve středověku vedle čarodějnictví považováno za ďábelskou zhoubu společnosti, kterou je třeba vymýtit, a přiznání se z „vlkodlaků“ – z mužů i žen – vymáhalo stejně odporným způsobem jako z osob obviněných z čarodějnictví. Stumpova smrt si v ničem nezadala s bolestmi, jež on sám působil svým obětem: připoutali ho ke kolu, rozžhavenými kleštěmi mu vytrhali kusy masa a dřevěnou sekerou mu zpřeráželi končetiny, načež ho stáli a jeho bezhlavé tělo spálili.

Taková brutalita ze strany mocenských orgánů sice na přiznání obviněných vrhá stín pochybností, nelze však popřít, že zmíněné zločiny někdo spáchal; zohavená těla svědčí o tom, že tehdy – stejně jako dnes – existovali vraždící sadističtí kanibalové. Případy Garniera a Stumpa spolu s dalšími podobnými kauzami dodaly legendě o vlkodlacích punc autenticity v očích těch, kteří o to stáli, nicméně jen ve Francii bylo za sto let zaznamenáno závrtných třicet tisíc případů „vlkodlactví“ – a jen stěží se dá uvěřit tomu, že by se v tehdejší výrazně menší lidské populaci vyskytovalo takové množství vyšinitých jedinců. Dokonce i v západním světě dvacátého století, jenž překonal sám sebe – a to nejen v počtu sadistických kanibalů –, jich ve srovnání s počtem obvinění z éry vlkodlačí hysterie o staletí dříve bylo pouze poskrovnu.

Není bez zajímavosti, že vlkodlaci a upíři se vzájemně doplňují, neboť oba představují mytická stvoření pijící krev a živící se masem a k oběma lidé v minulosti sahali, pokud potřebovali barvitě vylíčit a mysticky „vysvětlit“ vraždy a zločiny strašlivé

tak, že je nebylo možné tolerovat. Přežívající mýtus o vlkodlakovi – člověku, který za úplňku mění svou podobu² – se jako vysvětlení deviantního chování některých jedinců objevoval překvapivě dlouho.

V roce 1849 přijali Pařížané s úlevou zprávu o dopadení „bestie“, která na hřbitovech vnikala do hrobů žen a malých dívek, trhala je a pak se ve zkrvavených kusech jejich těl válela. Pachatelem byl nižší důstojník pěchoty seržant Bertrand a jeho popis nutkání, jež ho před spácháním těchto ohavných činů ovládlo, se podobá popisu „vlkodlaků“ z dřívějších dob. Osoba s lidožravými vražednými choutkami může trpět halucinacemi, které ji přesvědčí, že je divoké zvíře, a přinutí ji vydat se do noci, ukojit svou primitivní touhu po krvi a svalit vinu na své alter ego, vlka. V pachatelových očích se tak jedná o zločin vlka a zavrženíhodný kanibalistický aspekt se mění na přijatelnější, kdy člověka zabíjí a požírá vlk.

Mezi domorodými obyvateli Kanady byl vlkodlačí duch – neboli Wendigo – rozšířenou legendou. Věřilo se, že Wendigo může člověka ovládnout a přimět ho k příšerným činům, a v roce 1879 jistý indián z kmene Kríů – jmenoval se Katist Chen, ale byl známý také jako Swift Runner – tvrdil, že předešlý rok právě pod vlivem Wendiga během lovecké výpravy zavraždil a snědl svou matku, ženu, bratra a šest dětí. Jeho původní tvrzení, že rodina zemřela hladu, bylo zamítnuto a shledali ho vinným z vraždy. K příhodě s Wendigem se později přiznal knězi a řekl, že ho duch navštívil v jeho cele a mučil ho, aby ho donutil k přiznání. Údajně šlo o jediný způsob, jak mohl ducha zapudit. Swift Runnera poté oběsili a stal se vůbec prvním člověkem popraveným Královskou kanadskou jízdní policií.

Zprávy o lykantropii se objevují dodnes, ačkoli v osvětlené západní společnosti je už považována za klinickou poruchu s bludy. Pacienti – podobně jako třeba Gilles Garnier a Peter Stump – se domnívají, že se proměnili ve vlka, a v souladu s tím i jednájí. Vyjít, dopouštějí se bestiálních sexuálních útoků na

bezbranné oběti a jedí výhradně syrové, krvavé maso. Další postižení, k nimž patří i minimálně osmnáct případů zaznamenaných v Británii a Francii v posledním čtvrtletí dvacátého století, se mohou považovat za jiná zvířata, jako jsou kočky a psi – jeden pětatřicetiletý muž si dokonce tři dny myslel, že je pískomil. Z tohoto druhu chorobných bludů vycházel Robert Louis Stevenson ve svém známém románu *Podivný případ Dr. Jekylla a pana Hyda*, vydaném v roce 1886, a využil ho rovněž k vykreslení vrozené touhy člověka po agresi.

Hrůzostrašné legendy mohou vznikat všelijak: v roce 1985 doktor David Dolphin, kanadský chemik z Univerzity Britské Kolumbie ve Vancouveru, poukázal na to, že existuje skutečná fyzická porucha, která v době, kdy vědecká neznalost nutila lidi hledat na nevysvětlitelné fenomény magické odpovědi, mohla přispět ke zrodu legend o vlkodlacích a upírech. Doktor Dolphin popsal Americké asociaci pro rozvoj vědy příznaky porfyrie. Jedná se o genetické onemocnění postihující jednoho člověka z dvou set tisíc – to znamená, že v Británii se dnes vyskytuje přibližně tři sta potenciálních případů –, které způsobuje nedostatek hemu, jenž se vytváří v játrech a pomáhá červeným krvinkám přenášet hemoglobin. Touto chorobou trpěl anglický král Jiří III. a údajně postihla i malíře Vincenta van Gogha a jeho sourozence, zejména bratra Thea. Nemocní jsou natolik fotosenzitivní, že je sluneční světlo může znetvořit a mohou se u nich projevovat nezvladatelné záchvaty zuřivosti. Při pobytu na světle jim může ustoupit horní ret a popraskat kůže, což vede ke krvácení a zdánlivému zvětšení zubů. Na obličejí se mohou objevovat děsivé kožní léze, jež rovněž způsobují ztrátu krve.

Pacient může lačnit po krvi a hlavní léčbou některých forem porfyrie je injekční podávání hemu, avšak v dobách, kdy tyto lékařské poznatky ještě nebyly k dispozici, se příznaky porfyrie zmírňovaly pitím krve – a kvůli odporu ke slunečnímu světlu lékaři nemocné přes den drželi v ústraní. Nicméně porfyrie je

pouze jedním z důvodů, které přispěly k rozšíření legend o vlkodlacích a upírech; je třeba vzít v úvahu také silné kulturní faktory, jako je například zaujetí magickými vlastnostmi krve a zakořeněné přesvědčení o vytváření a prodlužování života. A nesmíme zapomenout ani na další dominantní biologický instinkt, a tím je sex. Legendární vlkodlak si liboval v křehkém mase a teplé, proudící krvi, na rozdíl od svého mytického kolegy upíra, který potřeboval živou kořist, ovšem neměl problém požít ani mrtvého. Oba však projevovali sklony k sexuálním útokům na oběti. Je zajímavé, že zatímco vlkodlak je v moderní literatuře – a tím myslím něco málo přes sto let – stále považován za brutální, děsivou bestii, upírovi je připisována podmanivá, smyslná přitažlivost, za niž vděčí nechvalně proslulému „nemrtvému“ z pera Brama Stokera, který se dočkal více filmových zpracování než jakákoli jiná postava – Draculovi.

Do začátku devatenáctého století byli mytičtí upíři vnímáni jako nezajímavé bytosti, které se zmocňují pohřbených těl. Říkalo se, že kvůli krvi, již konzumují, jsou rudí a oteklí jako pijavice a že se objevují při exhumaci mrtvých těl. Ve skutečnosti ale existuje logické vysvětlení: spíše fyzikální než nadpřirozené. Uvedený popis odpovídá rozkládající se mrtvole, která se vlivem metanu produkovaného střevními mikroorganismy nafukuje a bobtná. Právě kvůli tomuto nafukování byla upírova kůže napjatá jako kůže na bubnu; ve staroslovanském pojetí upír neměl žádné kosti a představoval v podstatě jen vak naplněný krví – což mohlo vyvolávat dojem, že se tento krvelačný netvor bez ďáblové pomoci vůbec není schopen pohybovat. Porovnejte však tuto představu s obrazem ze současnější fikce: vysoký, tmavovlasý, štíhlý aristokrat v černém plášti, jehož výrazné špičáky slouží svým primitivním účelům (dřív zuby legendárních upírů nebyly ničím pozoruhodné).

Sexuální rozměr zaznamenáváme už u upírů z lidových vyprávění – říkalo se, že si libují v sexuálním násilí, a domnělí upíři, u nichž byla při exhumaci objevena erekce (což je opět běžný

jev, který vzniká, když se nafouklé mrtvoly začnou rozkládat), tuto báchoru dále přizívovali. Nicméně až do devatenáctého století nikdo nepředpokládal, že by upír využíval k dosažení svých dravých cílů nějakých svůdnických schopností; teprve poté se krvelačnost fiktivního upíra nezvratně propojila s primitivní sexualitou, a to prostřednictvím poměrně zjevné symboliky, kterou – ne nutně vědomě – použil mezi jinými i sexuálně frustrovaný Stoker. Připustíme-li, že mýty odjakživa ovlivňovaly naše přesvědčení, asi nikoho nepřekvapí, že prostopášný hrabě Dracula probudil v lidech bohatou vlnu fascinace, jež vyústila v mimořádný rozvoj fiktivních příběhů, zejména filmových a televizních, v nichž je postava upíra, odsouzeného k věčnému životu, vykreslena jako podmanivá a neodolatelná. Román Anne Riceové *Interview s upírem* z roku 1976 – následovaný stejnojmenným filmem s Tomem Cruisem a Bradem Pittem v hlavních rolích – jako jeden z prvních nepokrytě prezentoval krvežíznivost coby nezvladatelnou sexuální touhu a tato metafora vzbuzující strach, soucit a v některých případech i vzrušení, vypovídá mnohé o primitivních instinktech, jež drímají pod spořádanou slupkou našich životů.

Ještě pozoruhodnější je potom způsob, jakým autoři beletrie na přelomu dvacátého a jednadvacátého století začali upíra „normalizovat“ a soucítit s ním, a to i v dílech určených dětem. Spisovatel Darren O'Shaughnessy vydal úspěšnou sérii upířích románů pro mládež – první díl s názvem *Cirkus Monsterus* vyšel v roce 2000 –, v němž hlavní dětský hrdina po kousnutí upírem zakouší osamělost a pocit odcizení od svých blízkých a musí se smířit s věčným osudem coby jeden z nemrtvých. Pozdější filmy jako *Stmívání* a *Ať vejde ten pravý* (oba byly uvedeny v roce 2008) a televizní seriály, jako například *Cena za lidskost*, *Pravá krev* (oba z roku 2008) a *Upíří deníky* (2009), diváka vybízely k soucitu, dokonce i k náklonnosti k upírům, kteří – ač odsouzeni k věčnému životu – přebývají po boku lidí a jako závislí fetišci se snaží potlačit své choutky. Kromě toho přinesly i další

posun dávno tradovaných mýtů a umožnily těmto jedincům popřít jejich dřívější fiktivní vzorec chování: mohli za denního světla vycházet ven, vidět své odrazy v zrcadlech a k přežití nepotřebovali nutně lidskou krev, stačila jim krev zvířecí nebo krev uskladněná v krevních bankách.

V britské BBC tento trend vtipně satirizovaly scénky komiků Alexandra Armstronga a Bena Millera. Ti dva v nich představovali nafintěné tradiční upíry, kteří vyjadřovali zmatené zoufalství nad novými moderními pravidly upírství a jako staříci vzpomínali na své vlastní zlaté časy, kdy ještě měli jasno v tom, co je pro upíra „normální“ a co ne. Toto moderní překroucení starých krvavých pravidel se netýkalo skupiny upírů spolubydlících, kteří se museli vypořádat se současným světem v komediálním filmu *Co děláme v temnotách* z roku 2014, na nějž navázalo několik řad stejnojmenného televizního seriálu (první řada byla odvysílána v roce 2019), nicméně i přesto si je diváci oblíbili a soucítili s nimi. Bylo to něco jako *Přátelé*, jen se spoustou ostrých zubů, netopýrů a kýblů krve.

SEXUÁLNÍ DEVIACE

Udržování mýtu se opírá o slabý základ spočívající například v apetitu legendárního upíra, který se ukrývá v naší historii a v našem podvědomí. Avšak navzdory současným fiktivním představám o vyspělých upírech ve skutečném světě „normální“ sexualita nezahrnuje konzumaci partnerovy krve. Existuje ale určitá menšina, jež sání krve považuje za erotický zážitek. Vampyrismus jako deviantní sexuální chování popisují odborníci jako Krafft-Ebing, a přestože se obvykle vyskytuje ve spojení s jinými psychickými poruchami, některé důkazy naznačují, že jako samostatná klinická záležitost může být častější, než si představujeme, obzvlášť ve spojení s kriminálním jednáním. Striktně vzato znamená termín „vampyrismus“ požívání